

Anne-Lene Krogstad är ansvarig för verksamheten på Valle Marina. Hit kommer ett tusental patienter från Finland, Norge och Sverige för klimatvård varje år. På Valle Marina har också forskningen ökat under senare år och resultat publiceras fortlöpande.

Text **MARIE DARIN** Foto **LARS EKDAHL**

Forskning som ger resultat

År 2007 gjorde *Psoriasistidningen* en intervju med dig. Då höll ni på att ta fram ett kunskapstest för att patienterna skulle värdera den egna kunskapen om sin sjukdom och olika behandlingar. Hur har det gått?

– Det går framåt, säger Anne-Lene Krogstad. Våren 2009 till våren 2010 fick 250 norska patienter ett batteri med frågor rörande hur de förhåller sig till och agerar med hänsyn till sin psoriasissjukdom. Dessutom besvarade de ett kunskapstest med 52 frågor om sjukdomen och de behandlingar som står till buds. Patienterna fyllde i formulären vid ankomsten till Valle Marina, efter tre veckors klimatvård och tre månader efter hemkomst.

Anne-Lene Krogstad berättar att svarsfrekvensen tre månader efter hemkomsten var 80 procent vilket får anses som en hög siffra. Arbetet med att tolka och sammanställa data pågår och beräknas vara klart våren 2011. I dagsläget planeras även ytterligare uppföljningar av patienter efter hemkomst.

Ni hade också inlett studier för att få ökad insikt om solens effekter på immunförsvaret och om det är vanligare med hudcancer hos patienter som reser på klimatvård. Hur har det gått med det?

– Studierna för att se om patienter

som behandlas med klimatvård oftare får hudcancer är ännu inte helt analyserade, men allt råmaterial är klart och de norska patienterna som deltagit på klimatvård under åren 1992 till 2006 har körts mot cancerregistret i Norge, berättar Anne-Lene Krogstad och fortsätter:

– Som alla vet får vi mycket av det viktiga D-vitaminet från solen. Något som vi nordbor inte har mycket av under höst och vinter. Vi har intresserat oss för att studera immunsystemet, D-vitamin och psoriasis, berättar Anne-Lene Krogstad.

DUBBLA VITAMINNIVÅER. I en nyligen publicerad studie framgår att D-vitaminivåerna ökar till det dubbla under tre veckors klimatvård på Valle Marina.⁽¹⁾ D-vitaminet ökar också vid traditionell ljusbehandling.⁽²⁾ Även blodfetterna och sockret i blodet förbättras under vistelsen visar studierna.

Solen och de salta baden har en central plats i behandlingen. Det är kombinationen sol och saltet i baden som har en läkande effekt. Man har kunnat mäta att patienten får UV-doser som motsvarar all den sol man får under ett år i Skandinavien.⁽³⁾

– Efter dessa mätningar justerades våra rekommenderade tider i solen. Vi opererar nu med tre olika scheman som

visar rekommenderad soltid för varje dag beroende på årstid och hudtyp.

– Budskapet är att inte sola för mycket! Patienten ska gradvis öka doseringen. Under den schemalagda tiden använder man inte solskydd på hud med psoriasis. Men, naturligtvis bör man under hela perioden skydda känsliga hudområden där man lätt bränner sig, berättar Anne-Lene Krogstad.

NY METOD. Forskningsgruppen har också utvecklat en metod för att visuellt beskriva utbredningsmönster av psoriasis. Metoden har till nu använts för att analysera utbredningsmönster av psoriasisutslag hos 200 patienter med psoriasisartrit. Studien visade att denna patientgrupp hade ett invers utbredningsmönster, det vill säga med psoriasis i hudveck, hårbotten samt händer och fötter.⁽⁴⁾

Anne-Lene Krogstad har också lett studier om hur immunsystemet påverkas av sol. Studierna är avslutade. Man tog blodprover och hudprover (biopsier) på patientens friska och sjuka hud före solning, dagen efter att patienterna hade solat i 90 minuter och efter hela vistelsen.

– Ja, det har varit ett krävande projekt, som involverat många medarbetare på Universitetssjukhuset i Oslo, Universitetet i Las Palmas och Sahlgrenska

D-vitamnivåerna ökar till det dubbla under tre veckors klimatvård på Valle Marina.

Sjukhuset i Göteborg. Vi har skrivit flera forskningsrapporter och dessa är på väg att publiceras.

– Vi har undersökt en särskild typ av immunologiskt aktiva celler i huden som har stor betydelse för inflammationen i psoriasisfläckarna. Vi har studerat hur dessa celler påverkas av solen.

VITA BLODKROPPAR. Man har också undersökt hur solen påverkar mängden av vissa vita blodkroppar i överhuden och läderhuden efter en dags solande och efter tre veckor. Den pågående inflammationen i psoriasisfläckarna orsakas av ett samspel mellan många typer av immunceller. Dels finns de i huden från början dels tar de sig ut i huden från blodet. Frågan är hur de här immuncellerna påverkas av solstrålarna.

Man har särskilt intresserat sig för några immunologiskt aktiva celler (dendritiska celler) i huden som stimulerar inflammationen i psoriasisfläckarna och analyserat hur dessa celler påverkas av solbehandlingen. Resultaten är inte publicerade än och därför kan Anne-Lene Krogstad ännu inte redogöra för vad man kommit fram till.

– Men, avslutar hon, studierna kommer att ge många svar på hur solen specifikt dämpar ner immunsystemet vid psoriasis. ■

” – Det är kombinationen sol och saltet i baden som har en läkande effekt. Man har kunnat mäta att patienten får UV-doser som motsvarar all den sol man får under ett år i Skandinavien. ▶